

NAUCZANIE I POSTAWA KOŚCIOŁA WOBEC IDEOLOGII GENDER

TEACHING AND THE CHURCH'S STANCE ON GENDER IDEOLOGY

Ks. prof. dr hab. Ryszard Sztychmiller

Korpus Adwokatów Kościelnych, Polska

e-mail: Ryszard.Sztychmiller@uwm.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0001-6441-3291>

Abstrakt

Ideologia *gender* przenika życie społeczne i sferę stanowienia prawa. Rozprzestrzenianie progenderowych rozwiązań prawnych wymaga szczególnej uwagi, czujności i działania ze strony wszystkich poważnie myślących o przyszłości, a szczególnie instytucji i osób chroniących prawidłowy kształt małżeństwa oraz dobre funkcjonowanie rodziny. Dotyczy to także prawodawstwa kanonicznego.

Autor najpierw przywołuje najważniejsze regulacje obowiązującego prawa kanonicznego chroniące małżeństwo, następnie przedstawia główne założenia i cele ekspansji ideologii *gender*, po czym prezentuje najnowsze wypowiedzi przedstawicieli Kościoła katolickiego, odnoszące się do małżeństwa i rozwiązań *pro-genderowych*.

W sytuacji wysiłków Unii Europejskiej (od dziesięcioleci) i rządzących w Polsce (od 2013 r.) zmierzających do propagowania ideologii *gender*, deprecjacji tradycyjnej rodziny a ułatwiania permissywizmu moralnego, nieodpowiedzialnych zachowań seksualnych, także dzieci i młodzieży, zabijania dzieci przez aborcję, obowiązkiem moralnym, a czasem i prawnym, każdego uczciwego człowieka jest działanie na rzecz stanowienia praw wspierających wychowanie do odpowiedzialności, wspierających małżeństwo i rodzinę. Obowiązek takich postaw wynika z stałego nauczania Kościoła, szczególnie papieży Jana Pawła II i Benedykta XVI.

W sytuacji dość powszechnego braku świadomości społeczeństw na temat celów i sposobów działania propagatorów ideologii *gender*, konieczne jest także intensywniejsze informowanie społeczeństwa o wszystkich aspektach tej ideologii, aby potrafiło ono, a zwłaszcza ciała prawodawcze, zajmować odpowiedzialne i prawidłowe wobec niej stanowisko.

Słowa kluczowe: małżeństwo, rodzina, ochrona małżeństwa, LGBT, *gender*

Abstract

Gender ideology permeates social life and the sphere of lawmaking. The spread of pro-gender legal solutions requires special attention, vigilance, and action from all those who seriously care about the future, particularly institutions and individuals who protect the proper shape of marriage and the healthy functioning of the family. This pertains to both secular and canonical legislation.

The Author first refers to the most important regulations of the current canon law that protect marriage, then presents the main assumptions and goals of the expansion of gender ideology, next discussing the most recent statements from Catholic Church representatives regarding marriage and pro-gender solutions.

From the above, it follows that in the context of the European Union's and the current Polish government's efforts to promote *gender* ideology, undermine the traditional family, facilitate moral permissivism, irresponsible sexual behaviors, including those of children and young people, and the killing of children through abortion, the moral, and sometimes even legal obligation of every honest person is to act in favor of creating laws that support education toward responsibility, and which support marriage and family. This duty stems from the constant teachings of the Church, particularly those of Pope John Paul II and Pope Benedict XVI.

In light of the widespread lack of public awareness about the goals and methods of those promoting *gender* ideology, it is essential to intensively inform society about all aspects of this ideology, so that it can, and particularly the legislative bodies, adopt a responsible and proper stance toward it.

Keywords: marriage, family, protection of marriage, LGBT, *gender*

Wstęp

Od wieków pojęcia „seksualność” i „płciowość” uznawane były za bliskoznaczne i często używane zamiennie. W ostatnich dziesięcioleciach, wskutek ekspansji oraz narracji środowisk LGBT, nabierają one różnych znaczeń. Według nich słowo „seksualność” (*sexual*) odnosi się tylko do biologicznego i metrykalnego wymiaru płci, natomiast słowo „płciowość” (*gender*) odnosi się do płci psychologicznej lub kulturowej. Zwolennicy LGBT nie ukrywają, że ich skrótowe określenie jest akronimem utworzonym z początkowych liter angielskich słów określających lesbijki (*lesbian*), gejów (*gay*), biseksualistów (*bisexual*) oraz osoby transseksualne (*transsexual* i *transgender*) [Bojarska i Kowalczyk 2010, 34-61; Machinek 2021, 16]. Ideologia LGBT lub ideologia gender, rzadziej nazywana propagandą homoseksualizmu, to określenia używane zbiorczo w odniesieniu do szeregu idei emancypacyjnych

szeroko pojętych mniejszości seksualnych, osób transpłciowych i innych grup społecznych, deklarujących że czują się dyskryminowane ze względu na kwestie związane z ich seksualnością¹. Określenia te są jednak odrzucane przez większość osób o poglądach liberalnych i lewicowych. Według osób o poglądach prawicowych ideologia LGBT ma służyć afirmacji a następnie uprzywilejowaniu mniejszości seksualnych poprzez szereg kontrowersyjnych zabiegów w zakresie prawnym, ograniczanie wolności słowa pod pretekstem mowy nienawiści, laicyzację społeczeństwa, zabiegi językowe i tym podobne. Konserwatyści postulaty uznają za nie do przyjęcia, gdyż wypaczają one naturę człowieka, naruszają obiektywną rzeczywistość oraz tradycyjny system moralny oparty na wartościach chrześcijańskich lub konserwatywnych. W Polsce określenia te weszły do powszechnego użycia w latach 2012-2019².

Niektórzy badacze sprzeciwiają się nazywaniu *gender* ideologią, gdyż według nich jest ono nauką. Rzeczywiście, w wielu ośrodkach powstały zespoły badawcze zajmujące się *gender*, lecz nie świadczy to o tym, że *gender* jest nauką. Podobnie jak ziemia nie jest nauką, a jest nią nauka zwana geologią. Zwroty „ideologia *gender*” bądź „ideologia LGBT”, czasem używane są zamiennie jako zwroty synonimiczne. Nie są to terminy typowo naukowe, a raczej potoczne, obecne często także w dyskursie światopoglądowym, zwłaszcza z odniesieniem do preferowanych wartości kulturowych danego państwa czy organizacji, aksjologicznego odniesienia dla ustawodawców [Duerst-Lahti 2010]. *Słownik Języka Polskiego* stanowi, iż „ideologia to pojęcie występujące w filozofii i naukach społecznych oraz politycznych, które określa zbiory poglądów służących do całościowego interpretowania i przekształcania świata”³.

Od początku 2024 r. władze centralne w Polsce, a także niektóre władze samorządowe otwarcie promują postawy oraz ideologię *gender* jako coś postępowego, przyjaznego człowiekowi i wymaganego przez Unię Europejską [Trela 2024]. Wtórują im zwłaszcza lewicowi dziennikarze i podobne media. W umowie Polski z UE dopisano zakaz dofinansowywania samorządów, które podjęły uchwały przeciw propagowaniu ideologii LGBT⁴.

¹ Ideologia *gender*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ideologia_LGBT [dostęp: 26.08.2024].

² Tamże.

³ *Ideologia*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ideologia;3913853.html> [dostęp: 15.01.2025].

⁴ W umowie Polski z UE znalazł się zakaz *finansowania stref anty-LGBT*, <https://www.rp.pl/finanse/art36559521-w-umowie-polski-z-ue-znalazl-sie-zakaz-finansowania-stref-anty-lgbt> [dostęp: 26.08.2024]. Zob. Kubicka-Żach 2020.

W poprzednich wiekach i dziesięcioleciach katolicy w Polsce i na świecie byli przyzwyczajeni do względnej stabilności nauczania Kościoła, zwłaszcza w kwestiach związanych z moralnością. Jednak w ostatnich dziesięcioleciach, zwłaszcza po Soborze Watykańskim II, niektóre Kościoły lokalne, zwłaszcza w niektórych krajach Europy Zachodniej i Ameryki Północnej zaczęły głosić zasady moralne odmienne od tradycyjnej nauki Kościoła. Od kilku lat przejawy takiego nauczania zaczęły pojawiać się także w organach Stolicy Apostolskiej.

Do niedawna tradycyjne małżeństwo cieszyło się wielkim szacunkiem, nie tylko w Kościele, lecz także wśród niekatolickich społeczeństw w wielu częściach świata, w tym w Europie. Szczególne przywiązanie do tradycyjnej wizji małżeństwa i rodziny wykazywały raporty duszpasterskie i wyniki badań socjologicznych w Polsce. Jednak w prawodawstwach świeckich zaczęło się to zmieniać już w XX w., a przeciwne małżeństwu rozwiązania nasilają się w XXI w. Tendencje te przenikają także do niektórych społeczności katolickich i zaczynają być przyjmowane przez niektórych hierarchów kościelnych [Budnikowski 2024]⁵. Wymaga to ustosunkowania się do tych nowych zjawisk.

Coraz więcej wskazuje na to, że żyjemy w czasie kolejnej wojny kulturowej, której przywódcy i promotorzy usiłują zniszczyć wszystko, co wytworzyła wielowiekowa kultura związana z religią chrześcijańską, zwłaszcza katolicką [Staniszewski 2022]. W Polsce objawia się to także walką z kulturą narodową, opartą w znacznej mierze na sprawdzonych wartościach tradycyjnych, na ogół o podstawach chrześcijańskich [Roszkowski 2022; Tenże 2023]. Zwolennicy nowego porządku coraz śmielej i otwarcie zwalczają religię katolicką, Kościół oraz instytucje z nimi związane. Takimi instytucjami jest m.in. chrześcijańskie małżeństwo i tradycyjna trwała rodzina. Zwolennicy nowego ładu społecznego zwalczają wszystko i wszystkich, którzy kultywują wartości chrześcijańskie i trwałe wartości ogólnoludzkie. Popierają oni prądy i rozwiązania prawne uznające równouprawnienie lub wyższość innych form życia niż małżeństwo, mających – w ich zamierzeniu – zastąpić małżeństwo. Coraz aktywniejsi stają się przedstawiciele filozofii czy ideologii *gender*, którzy małżeństwo mężczyzny i kobiety uznają za szkodliwy stereotyp, który należy zwalczać, proponując zastępowanie go innymi formami życia.

⁵ Niemcy kontynuują Drogę Synodalną, <https://www.vaticannews.va/pl/kosciol/news/2023-11/niemcy-kontynuuj-a-droge-synodalna.html> [dostęp: 26.08.2024].

W tej sytuacji wskazane jest podjęcie przez Kościół próby zbadania i określenia, czy te nowe tendencje przeciwne są normom prawa kanonicznego chroniącym tradycyjne małżeństwo, czy nie. W tym celu należy najpierw przywołać najważniejsze regulacje obowiązującego prawa kanonicznego (powszechnego i polskiego) chroniące małżeństwo, następnie przedstawić główne założenia i cele ekspansji ideologii *gender*, po czym zaprezentować najnowsze wypowiedzi przedstawicieli Kościoła katolickiego, odnoszące się do małżeństwa i rozwiązań *pro-genderowych*. Wtedy okaże się, czy wypowiedzi te są zgodne z przedfranciszkowym nauczaniem Kościoła (do 2012 r.). W zakończeniu zawarte zostały postulaty zmierzające do umacniania trwałości oraz znaczenia małżeństwa i rodziny.

1. Normy prawa kanonicznego chroniące małżeństwo

Największa część norm Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.⁶ dotyczących małżeństwa traktuje o właściwym przygotowaniu do małżeństwa i warunkach ważnego jego zawierania (kan. 1063-1123). Pozwalają one określić katolicki model małżeństwa, który był już analizowany przez wielu autorów, także przeze mnie [Szttychmiller 1999, 244-48; Tenże 2009, 97-103; Tenże 2013, 13-25; Tenże 2015, 27-44; Tenże 2016, 27-38]. Rangę instytucji małżeństwa Kościół Katolicki podkreśla m.in. przez normy prawne stanowiące, że warunkiem ważnego zawarcia małżeństwa jest odpowiednia zdolność podmiotowa i przedmiotowa kandydata do małżeństwa, w tym jego zdolność osobowościowa. Aby tę zdolność zapewnić, prawo kanoniczne żąda odpowiedniego przygotowania i weryfikacji kandydata do małżeństwa. Normy ogólne dotyczące przygotowania do małżeństwa zawarł prawodawca kościelny w kan. 1063 i 1065. Zaś w kan. 1096 § 1 KPK/83 wymaga się – do ważności zawieranego małżeństwa – aby oboje narzeczeni m.in. wiedzieli, „że małżeństwo jest trwałym związkiem między mężczyzną i kobietą”.

Normy szczegółowe do przywołanych norm wydały poszczególne episkopaty krajowe. Także Episkopat Polski wydał odpowiednie normy, zawarte m.in. w jego kilku instrukcjach (z lat 1969, 1975, 1986, 1987)⁷.

⁶ *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus* (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski: *Kodeks Prawa Kanonicznego promulgowany przez papieża Jana Pawła II w dniu 25 stycznia 1983 roku*. Stan prawny na dzień 18 maja 2022 roku. Zaktualizowany przekład na język polski, Pallottinum, Poznań 2022 [dalej: KPK/83].

⁷ *Instrukcje Episkopatu Polski*. Publikowane w: *Prawodawstwo Kościoła w Polsce 1961-1970*,

Nakazano w nich m.in. trójstopniowe przygotowanie do małżeństwa. Takie solidne, trzystopniowe przygotowanie do małżeństwa zostało zachowane także w *Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin*⁸. Ważnym w tej materii jest też uchwalony przez II Polski Synod Plenarny dokument *Powołanie do życia w małżeństwie i rodzinie*⁹ oraz ostatni dokument dotyczący tego zakresu, czyli dekret ogólny Konferencji Episkopatu Polski z 26 listopada 2019 r.¹⁰

2. Główne cele i sposoby ekspansji filozofii/ideologii gender

Ruchy liberalne ożywione po rewolucji obyczajowej z 1968 r., polegającej głównie na krytyce autorytetów i oddzielaniu prokreacji od życia płciowego, skutecznie starają się wpoić społeczeństwu, że seksualność jest najważniejsza. Czynią to także wobec dzieci, rozbudzając je seksualnie m.in. poprzez tzw. wychowanie seksualne w szkołach oraz przez media, zachęcając je do aktywności seksualnej, traktowanej jako jedna z najważniejszych dziedzin życia. A to skutkuje coraz częstszym korzystaniem z antykoncepcji i aborcji.

Wielka ofensywa *gender mainstreaming* nastąpiła w 1995 r. podczas IV Światowej Konferencji ONZ do Spraw Kobiet w Pekinie. Przewodnictwo konferencji znajdowało się w rękach organizacji pozarządowych (NGO), którym przewodniczyło międzynarodowe lobby lesbijek. Swoje wpływy wykorzystwały do tego, aby w urzędowych dokumentach ONZ pojęcie *sex* (płeć) zastąpić pojęciem *gender*. Aktywiści *gender* dążą do tego, aby podważyć jednoznaczność dwojga płci na rzecz „płynnej tożsamości” płciowej.

Ukrywają tę prawdę ci, którzy mówią, że w *gender* chodzi tylko o równość mężczyzn i kobiet. Tak się maskują, aby zyskać poparcie

t. 1, ATK, Warszawa 1971, s. 264-75; „Warmińskie Wiadomości Diecezjalne” 30 (1975), s. 65-71; *Dokumenty duszpastersko-liturgiczne Episkopatu Polski 1966-1993*, red. Czesław Krakowiak, i Leszek Adamowicz, Lubelskie Wydawnictwo Archidiecezjalne, Lublin 1994, s. 123-69 i 195-207.

⁸ Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin* (01.05.2003), *Vita familiae*, Warszawa 2003, s. 23-32. Zob. Szytchmiller 1992, 67-76; Tenże 1997, 345-70; Tenże 2013, 13-25.

⁹ *Powołanie do życia w małżeństwie i rodzinie*, w: II Polski Synod Plenarny (1991-1999), Pallottinum, Poznań 2001, s. 29-48. Zob. Syczewski 2008, 259-69.

¹⁰ Konferencja Episkopatu Polski, *Dekret ogólny KEP z 26 listopada 2019 r. o przeprowadzaniu rozmów kanoniczno-duszpasterskich z narzeczonymi przed zawarciem małżeństwa kanonicznego*, <https://episkopat.pl/nowe-przepisy-o-kanonicznym-przygotowaniu-do-malzenia-to-pomoc-dla-duszpasterzy/> [dostęp: 14.01.2024].

niezorientowanych, a potem przeprowadzić swoją strategię. Zdaniem wielu środowisk naukowych ideologia *gender* jest obecnie największym zagrożeniem dla rodziny, dla społeczności narodowych, dla przyszłości społeczności światowej a jednocześnie dla wartości chrześcijańskich [Machinek 2021, 21-226; Szttychmiller 2014, 43-58; Tenże 2022, 49-50].

Należy zwrócić uwagę, że według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 (ang. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems) transseksualizm oznacza zaburzenie tożsamości płciowej, które może występować u młodzieży i dorosłych. Jest to międzynarodowa jednostka chorobowa oznaczona symbolem F64.0. Leczenie tego schorzenia odbywa się w sposób farmakologiczny, za pomocą środków hormonalnych, ale może także zostać podjęta decyzja o przeprowadzeniu operacji chirurgicznej. Zgodnie z psychologiczną definicją, przedstawioną przez Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne (ang. American Psychological Association), na którą powołują się liczne publiczne instytucje zdrowia psychicznego na świecie, transseksualizm jest podzbiorem transpłciowości (transgenderyzmu). A transgenderyzm to ogólny termin obejmujący osoby, których tożsamość płciowa lub role płciowe różnią się od tych, które są zwykle związane z płcią, do której zostały one przypisane po urodzeniu¹¹. Przez zwolenników LGBT podejmowane są próby, aby w kolejnych edycjach klasyfikacji chorób odejść od klasyfikowania transseksualizmu jako zaburzenia psychicznego [Machinek 2021, 33].

Warto tu przypomnieć, że w art. 7 ust. 3 Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego z 17 lipca 1998 r.¹² zapisano: „Dla celów niniejszego statutu przyjmuje się, że pojęcie „płeć” (gender) odnosi się do dwóch płci: męskiej i żeńskiej w kontekście społecznym. Pojęcie „płeć” (gender) nie ma żadnego innego znaczenia od wskazanego powyżej”. Jest to definicja prawna, która obecnie nie jest przez wszystkich przyjmowana, zwłaszcza w środowiskach prawników czy aktywistów, którzy proponują rozumienie *gender* jako płci kulturowej, przeciwstawionej płci biologicznej.

W ostatnich latach nasila się walka o panseksualizację społeczeństwa, uznawanie seksualności za najważniejszy wymiar człowieka, która toczona

¹¹ American Psychological Associatio, *A glossary: Defining transgender terms*, <https://www.apa.org/monitor/2018/09/ce-corner-glossary> [dostęp: 15.01.2021].

¹² Dz. U. z 2003 r., Nr 78, poz. 708.

jest w Polsce i w Europie, a której celem (na ogół przemilczanym, ale czasem otwarcie wyrażanym) jest zniszczenie chrześcijańskiego systemu wartości, w tym zniszczenie tradycyjnej rodziny opartej na modelu chrześcijańskim. Zwolennicy *gender* nie ukrywają, że ich celem jest zwalczanie heteroseksualnej normatywności, co w praktyce oznacza całkowite zrównanie prawne i społeczne par heteroseksualnych i homoseksualnych.

Uprawnione jest używanie pojęcia rewolucji na określenie haseł, celów i działań zwolenników LGBT i *gender* [tamże, 36]. Nie jest ta rewolucja tak krwawa jak jej poprzedniczki (rewolucja francuska, bolszewicka w ZSRR, rewolucja obyczajowa w Europie Zachodniej w latach 60-tych XX w., rewolucja kulturalna w Chinach), bo i czasy się zmieniły. Wspólną cechą wszystkich tych rewolucji jest dążenie do radykalnej zmiany stosunków społecznych, określanie się jako postępowe i jedynie słuszne, sztandarowe głoszenie wolności i równości a praktyczne nieprzestrzeganie tego, wrogość wobec chrześcijaństwa i szczególnie eliminowanie Kościoła katolickiego z przestrzeni publicznej, walka z tradycyjną kulturą, gotowość do łamania prawa i stosowania przemocy, tendencja do kontrolowania całego życia społecznego i prywatnego obywateli [tamże, 38-48; Roszkowski 2019, 69].

Rewolucja ta może mieć podobnie długofalowe konsekwencje, jeśli społecznicy, prawnicy i politycy, doceniający doniosłe osiągnięcia człowieka w historii, nie rozpoznają na czas jej zagrożeń. Wśród społeczników i naukowców wyrażane jest przekonanie, że promowanie ideologii *gender* i jej programu jest nie tylko pochwalaniem i usprawiedliwianiem dewiacyjnych zachowań seksualnych, ale coraz częściej także zakazywaniem swobodnej dyskusji (w uczelniach, w nauce, w polityce) ochrony tradycyjnych wartości moralnych, przekreślanie cywilizacyjnej funkcji małżeństwa i rodziny. Wykorzystuje się do tego „konja trojańskiego” nazywanego współcześnie „mową nienawiści”, do której zalicza się tylko wszelkie twierdzenia i wypowiedzi niezgodne z linią rządzącej ideologii [Dorosiński 2024].

Gender mainstreaming wybrał działanie od najwyższych światowych struktur organizacyjnych w dół: od najwyższych władz ONZ, poprzez Unię Europejską, aż po władze państwowe poszczególnych krajów. Prowadzi on politykę tzw. wiernych kadr, które najpierw szkoli, a potem ma na celu podporządkowanie ideologii *gender* wszelkich decyzji podejmowanych na szczeblach państwowych.

Współcześnie w Polsce i w całej Europie widoczny jest zmasowany napór liberalnej myśli, pochodzącej zwłaszcza z Europy Zachodniej, w której podważa się znaczenie małżeństwa i rodziny. W prawodawstwie najczęściej nie uwzględnia się potrzeb rodziny, a w środkach masowego przekazu coraz rzadziej używa się słów: „małżeństwo” i „rodzina”, zastępując je określeniami „partnerzy” czy „wspólnota”. Pojęcia te są mniej precyzyjne i obejmują różne związki nieformalne i patologiczne. W niektórych krajach zezwala się nawet na tzw. tranzycję, czyli na oficjalną zmianę swojej płci, nawet kilkakrotnie, także u dzieci.

Niedawno ujawniono dramatyczne dane o masowym zmienianiu płci dzieciom w USA. W latach 2019-2023 w pięciu stanach „zmianę płci” przeprowadzono w USA na prawie 14 tys. dzieci. Jeszcze więcej dostało blokery dojrzewania lub hormony. Organizacje alarmują, że to „wierzchołek góry lodowej”, udowadniają kłamstwa medycznego establishmentu i radykalnych polityków. „Statystyki [...] przedstawiają tysiące dzieci, które są traktowane jak króliki doświadczalne w nieudowodnionych, a czasami niebezpiecznych eksperymentach medycznych [...] znaczna część dowodów wskazuje, że ‘potwierdzenie’ dezorientacji co do płci niesie ze sobą poważne szkody”¹³. Obecnie 25 stanów w Stanach Zjednoczonych uznaje, że operacje „zmiany płci” są nielegalne. Podobnie 24 z nich zakazało również interwencji hormonalnych. Zaś prawodawstwo 6 stanów (Alabama, Floryda, Idaho, Dakota Północna, Oklahoma i Karolina Południowa) uznało takie zabiegi za przestępstwo, podlegające karze. W 2024 r. także Sąd Najwyższy stanu Teksas w USA podtrzymał zakaz wykonywania zabiegów „zmiany płci” u dzieci¹⁴.

W 2024 r. władze RP otworzyły nowy front walki z modelem rodziny opartym na tradycji chrześcijańskiej przez wydawanie nielegalnych rozporządzeń. Nielegalne są dlatego, gdyż są wydawane niezgodnie

¹³ Ujawniono dramatyczne dane. W tych stanach USA masowo „zmieniają płeć” dzieciom, <https://dorzeczy.pl/zdrowie/642538/w-tych-stanach-usa-masowo-zmieniaja-plec-dzieciom.html> [dostęp: 16.11.2024]. Grupa lekarzy z organizacji Do No Harm uruchomiła bazę danych szpitali w Stanach Zjednoczonych zajmujących się „zmianą płci” nieletnich. W wyniku prac ujawniono, że w latach 2019-2023 co najmniej 13 994 dzieci poddano zabiegom „zmiany płci”, z czego większość miała miejsce zaledwie w pięciu stanach.

¹⁴ Według wyroków Sądu Najwyższego Teksasu z maja 2023 i z czerwca 2024 r., zabiegi „zmiany płci” u dzieci są nielegalne; zob. *Teksas. Sąd Najwyższy utrzymuje zakaz operacji „zmiany płci” u dzieci. „To przestępstwo”*, <https://dorzeczy.pl/religia/606288/sad-najwyzszy-teksasu-zakazal-operacji-zmiany-plci-u-dzieci.html> [dostęp: 15.11.2024].

z konstytucją, czyli bez uzgodnienia z rodzicami i kościołami¹⁵. Pierwszym jest „Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 17 stycznia 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach”¹⁶, a drugim jest podpisane 6 marca 2025 r. (także przez min. Barbarę Nowacką, przedstawicielkę skrajnej lewicy) rozporządzenie ustalające „Podstawy programowe do przedmiotów: edukacja obywatelska i edukacja zdrowotna”¹⁷.

Pierwsze rozporządzenie ogranicza ilość lekcji religii w szkołach do 1 godz. tygodniowo oraz praktycznie zachęca dzieci i młodzież do rezygnowania z lekcji religii, zezwalając na nie tylko praktycznie tylko przed innymi lekcjami szkolnymi lub po nich¹⁸. Drugie rozporządzenie dotyczy m.in. przedmiotu „Edukacja zdrowotna”, który ma zastąpić przedmiot „Wychowanie do życia w rodzinie”. W projekcie tego rozporządzenia opublikowanym i rozesłanym do konsultacji w listopadzie 2024 r. zaproponowano model edukacji seksualnej opartej na afirmacji przyjemności bez odniesienia do miłości i osobowej relacji partnerów¹⁹. Proponowana tam seksualizacja dzieci już od 4 klasy szkoły podstawowej, poprzez zachęcanie ich do działań autoseksualnych uznawanych za normę medyczną, szukanie sposobów przyjemności seksualnej, omawianie kwestii prawnych i społecznych związanych

¹⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm. [dalej: Konstytucja RP], art. 25, 48 i 53.

¹⁶ Dz. U. z 2025 r., poz. 66.

¹⁷ *Podstawy programowe do przedmiotów: edukacja obywatelska i edukacja zdrowotna podpisane przez Minister Edukacji*, <https://www.gov.pl/web/edukacja/podstawy-programowe-do-przedmiotow-edukacja-obywatelska-i-edukacja-zdrowotna-podpisane-przez-minister-edukacji> [dostęp: 15.03.2025].

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 17 stycznia 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach, Dz. U. 2025 r., poz. 66.

¹⁹ Dokument przekazujący „Podstawy programowe do przedmiotów: edukacja obywatelska i edukacja zdrowotna” do konsultacji społecznych, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//579/12391554/13094183/13094193/dokument692516.pdf> [dostęp: 19.03.2025]. Wynika z niego, że wysłano także do Polskiej Rady Ekumenicznej i Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski; natomiast w omówieniu nadesłanych uwag brak wspomnienia o uwagach tych podmiotów. Z tego projektu wynika, że „na bazie podstawy programowej tego nowego przedmiotu, można będzie uzasadniać wczesną seksualizację i indoktrynację zgodnie z postulatami lobby LGBT oraz ideologią gender, a rodzice nie będą już mogli się temu przeciwstawić” [Puzio 2024]. Do chwili złożenia artykułu do druku nie opublikowano szczegółowych treści obowiązujących w przedmiocie „Edukacja zdrowotna”.

z przynależnością do grupy osób LGBTQ+ spotyka się z protestami rodziców dzieci szkolnych [Puzio 2024; Kwaśniewski 2024]²⁰.

3. Współczesne nauczanie Kościoła wobec *gender*

Do czasów papieży św. Jana Pawła II i Benedykta XVI stanowisko Kościoła wobec propozycji i rozwiązań *pro-genderowych* było jednoznacznie negatywne. Potem w wypowiedziach i dokumentach Kościoła zabrakło tej jednolitości. W czasie pontyfikatu Jana Pawła II, Kongregacja Nauki Wiary, kierowana przez prefekta Josefa Ratzingera, dnia 3 czerwca 2003 r. za aprobatą Papieża opublikowała *Uwagi dotyczące projektów legalizacji prawnej związków między osobami homoseksualnymi*²¹. Stwierdzono w nich, że żadna ideologia nie może pozbawić ludzi pewności, że „małżeństwo istnieje tylko między dwiema osobami różnej płci, które przez wzajemne osobowe oddanie, im właściwe i wyłączne, dążą do jedności ich osób. W ten sposób udoskonalają się wzajemnie, by współpracować z Bogiem w przekazywaniu i wychowaniu nowego życia ludzkiego”²². Nie ma podstawy do porównywania czy zakładania analogii między związkami homoseksualnymi a małżeństwem. „Małżeństwo jest święte, natomiast związki homoseksualne pozostają w sprzeczności z naturalnym prawem moralnym. Czyny homoseksualne bowiem «wykluczają z aktu płciowego dar życia. Nie wynikają z prawdziwej komplementarności uczuciowej i płciowej. W żadnym wypadku nie będą mogły zostać zaaprobowane»”²³.

²⁰ *Uwagi do projektów rozporządzeń Ministra Edukacji dotyczących likwidacji wychowania do życia w rodzinie i wprowadzenia do szkół przedmiotu „edukacja zdrowotna”* (15.11.2024), <https://ordoiuris.pl/edukacja/uwagi-do-projektow-rozporzadzen-ministra-edukacji-dotyczacych-likwidacji-wychowania-do> [dostęp: 19.03.2025].

²¹ Kongregacja Nauki Wiary, *Uwagi dotyczące projektów legalizacji prawnej związków między osobami homoseksualnymi* (03.06.2003) [dalej: Uwagi], https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20030731_homosexual-unions_pl.html [dostęp: 14.11.2024].

²² Tamże, nr 2.

²³ Tamże, nr 4. Zob. *Catechismus Catholicae Ecclesiae*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1997; tekst polski: *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Pallottinum, Poznań 2002, nr 2357-2359; Kongregacja Nauki Wiary, *Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności postępowania katolików w życiu politycznym* (24.11.2002), https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20021124_politica_pl.html [dostęp: 15.03.2025], nr 4.

Gdzie zgromadzeniu ustawodawczemu przedłożony zostaje projekt prawa legalizującego związki homoseksualne, „parlamentarzysta katolicki ma obowiązek moralny wyrazić jasno i publicznie swój sprzeciw, i głosować przeciw projektowi ustawy. Oddanie głosu na rzecz tekstu ustawy, tak szkodliwej dla dobra wspólnego społeczności, jest czynem poważnie niemoralnym” (*Uwagi*, nr 10). A tam gdzie zalegalizowano związki homoseksualne, bądź zrównano ich prawa z prawami małżeństw, konieczne jest przeciwstawienie się temu w sposób jasny i wyrazisty (*Uwagi*, nr 5), bowiem „ustawodawstwa przychylne związkom homoseksualnym są sprzeczne z prawym rozumem” (*Uwagi*, nr 6). Łagodniej natomiast należy oceniać same osoby ze skłonnościami homoseksualnymi: „według nauczania Kościoła, mężczyźni i kobiety o skłonnościach homoseksualnych powinni być traktowani z szacunkiem, współczuciem i delikatnością” (*Uwagi*, nr 4).

Ponadto w porządku antropologicznym brak dwubiegunowości płciowej w związku homoseksualnym „stwarza przeszkody w normalnym rozwoju dzieci, ewentualnie włączonych w takie związki. Brakuje im doświadczenia macierzyństwa albo ojcostwa. Włączenie dzieci do związków homoseksualnych na drodze adopcji oznacza w rzeczywistości dokonanie przemocy na tych dzieciach w tym sensie, że wykorzystuje się ich bezbronność dla włączenia ich w środowisko, które nie sprzyja ich pełnemu rozwojowi ludzkiemu” (*Uwagi*, nr 7) i jest sprzeczne z Konwencją międzynarodową ONZ o prawach dziecka z 20 listopada 1989 r.²⁴, według której najważniejszą wartością podlegającą ochronie, jest zawsze dobro dziecka [Stojanowska 2000], będącego istotą słabszą i bezbronną. W uwagach kongregacji stwierdza się wprost, że „nieuniknioną konsekwencją legalizacji prawnej związków

²⁴ Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/konwencja-o-prawa-ch-dziecka-nowy-jork-1989-11-20-16794487> [dostęp: 20.03.2025]. W art. 3 tej obowiązującej także w Polsce konwencji postanowiono m.in.: „1. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka. 2. Państwa-Strony działają na rzecz zapewnienia dziecku ochrony i opieki w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne dla jego dobra, biorąc pod uwagę prawa i obowiązki jego rodziców, opiekunów prawnych lub innych osób prawnie za nie odpowiedzialnych, i w tym celu będą podejmowały wszelkie właściwe kroki ustawodawcze oraz administracyjne”. Konwencja nakłada więc na państwa będące jej stronami obowiązek uznania dobra dziecka za dobro preferowane w stosunku do innych dóbr i interesów osób fizycznych i prawnych.

homoseksualnych jest podważenie definicji małżeństwa” (*Uwagi*, nr 8). Związki te nie realizują też zadań, ze względu na które małżeństwo i rodzina zasługują na wysokie uznanie prawne.

Papież Benedykt XVI wypracował i ogłosił jasne stanowisko Kościoła wobec ideologii *gender*. Stwierdził wprost, że ideologia ta jest błędna i groźna, gdyż kwestionuje naturę człowieka, manipuluje nią i odbiera człowiekowi godność²⁵. Ideologia *gender* była dla Benedykta XVI jednym z najważniejszych wyzwań dla Kościoła²⁶. Papież ten podtrzymał ocenę zjawiska homoseksualizmu i *gender* wyrażaną wcześniej przez Kongregację Nauki Wiary i poruszył tę ważną kwestię jeszcze raz pod koniec stycznia 2013 r., kiedy to powiedział: „Kościół powtarza swoje wielkie ‘tak’ dla godności i piękna małżeństwa jako wiernego i płodnego wyrazu sojuszu między mężczyzną a kobietą, a ‘nie’ dla takich filozofii jak *gender*”²⁷.

Papież Franciszek nigdy nie użył pojęcia *gender* i nie odniósł się do dyskusji na ten temat. Odpowiedzi na pytanie, dlaczego nie zabiera głosu w kontrowersyjnych kwestiach moralności i seksualności, Franciszek udzielił w uznanym za programowy wywiadzie dla jezuickiego pisma „*Civiltà Cattolica*”. Dał w nim jasno do zrozumienia, że nie widzi potrzeby ciągłego mówienia o kwestiach nauczania dogmatycznego²⁸. Jednak w odczuciach niektórych naukowców i wielu wiernych, także niektórych biskupów, dysonans w nauczaniu i praktyce współczesnego Kościoła nadal pozostaje.

Dla wielu badaczy i innych osób ważne jest, czy opisane wyżej nowe tendencje w podejściu do płciowości, par homoseksualnych i innych niezgodnych z tradycyjną nauką Kościoła dadzą się pogodzić z nakazem szczególnej ochrony małżeństwa, wynikającym z obowiązującego prawa kanonicznego i nauczania Kościoła. Czy chronią one wyjątkową wartość

²⁵ Ideologia *gender* jest groźna, gdyż kwestionuje naturę człowieka, manipuluje nią i odbiera mu godność – takie stanowisko Watykan wypracował za pontyfikatu Benedykta XVI, który o kwestii tej mówił w kilku ważnych przemówieniach tuż przed swym ustąpieniem. Zob. *Watykan: Ideologia gender jest groźna*, <https://deon.pl/kosciol/watykan-ideologia-gender-jest-grozna,206619> [dostęp: 20.07.2024].

²⁶ *Watykan a gender. Sprzeciw Benedykta XVI i milczenie Franciszka*, <https://wiadomosci.wp.pl/watykan-a-gender-sprzeciw-benedykta-xvi-i-milczenie-franciszka-6031362684727937a> [dostęp: 27.02.2024].

²⁷ *Tak dla chrześcijańskiej wizji człowieka*, <https://www.ekai.pl/tak-dla-chrzescijanskiej-wizji-czlowieka/> [dostęp: 16.11.2024].

²⁸ *Watykan: Ideologia gender jest groźna*.

i godność małżeństwa rozumianego jako związek jednego mężczyzny z jedną kobietą? Czy raczej zaburzają funkcjonowanie instytucji kościelnych, instytucji małżeństwa, rodziny i katolickiego wychowania dzieci?

Z ostatnich najnowszych wypowiedzi niektórych hierarchów Kościoła, zwłaszcza w Europie Zachodniej wynika, że są one często dwuznaczne, a czasem nawet wyraźnie sprzyjające ideologii *gender*, że czasem podważają one tradycyjne nauczanie Kościoła na temat małżeństwa, zawsze zawierane-go pomiędzy mężczyzną i kobietą, a także jego szczególnej godności²⁹.

Szczęśliwie w ogłoszonej 8 kwietnia 2024 r. przez Dykasterię Nauki Wiary Deklaracji *Dignitas infinita* o godności człowieka, wystąpiono otwarcie z krytyką teorii *gender*, będącej „niezwykle groźną, ponieważ usuwa różnice, pod pretekstem, że wszyscy są równi”³⁰. Zauważono tam, że teoria *gender* stara się „zaprzeczyć największej możliwej różnicy istniejącej między żywymi istotami: różnicy płciowej” (DI 58). „Dlatego należy odrzucić wszystkie te próby, które zaciemniają odniesienie do nieusuwalnej różnicy płciowej między mężczyzną a kobietą” (DI 59). Napiętnowano tam również praktykę zmiany płci, która zagraża wyjątkowej godności człowieka, „jaką dana osoba otrzymała od momentu poczęcia” (DI 60) [Tornielli 2024]. Dobrze byłoby, aby także sam papież Franciszek zajął jednoznaczne stanowisko w tej ważnej sprawie.

W listopadzie 2024 r. stanowisko w sprawie tranzycji płci ogłosił Zespół Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych. W dokumencie tym zachęca się do „powściągliwości w stosowaniu radykalnych rozwiązań, które, jak uczy praktyka, nie tylko nie przynoszą spodziewanych rezultatów, lecz mogą trwale zdeintegrować oraz okaleczyć człowieka”³¹.

²⁹ Niemieccy biskupi popierają kampanię LGBT, krytykującą Kościół, <https://deon.pl/kosciol/nemieccy-biskupi-popieraja-kampanie-lgbt-krytykujaca-kosciol,1828304> [dostęp: 14.03.2025]. Oświadczenie w tej sprawie wydali 24 stycznia 2022 r. Podobne stanowisko zob. *Nemieccy biskupi będą błogosławić pary jednopłciowe. Kolejny kraj sprzeciwia się Watykanowi*, https://noizz.pl/opinie/wbrew-watykanowi-nemieccy-biskupi-staja-po-stronie-osob-lgbt/ebds8nw?utm_source=duckduckgo.com_viasg_noizz&utm_medium=referal&utm_campaign=leo_automatic&srcc=undefined&utm_v=2 [dostęp: 14.03.2025].

³⁰ Dykasteria Nauki Wiary, Deklaracja o godności ludzkiej *Dignitas infinita* (25.03.2024) [dalej: DI], <https://catolico.stacja7.pl/dignitas-infinita-tekst-dokumentu-dykasterii-nauki-wiary-o-godnosc-ludzkiej/> [dostęp: 29.10.2024], nr 56.

³¹ *Polscy biskupi o zmianie płci. Jednoznaczne stanowisko*, <https://dorzeczy.pl/kraj/656878/jednoznaczne-stanowisko-biskupow-ws-zmiany-plci.html> [dostęp: 16.11.2024].

W dokumencie podkreślono, że tranzycja prowadzi do nieodwracalnej utraty zdolności prokreacyjnych. Kościół określa takie działania jako powodujące ciężki uszczerbek na zdrowiu, a przez to niegodziwe. Tranzycja może też doprowadzić do trwałego naruszenia zdolności wymaganych w relacjach osobowych, seksualnych i rodzinnych. Zespół KEP proponuje poszukiwanie godziwych metod pomocy, zgodnych z klasyczną antropologią i na miarę godności osoby ludzkiej. W opinii Zespołu działania te powinny być skierowane zarówno do osób, które identyfikują się jako transpłciowe lub mają problemy z odczytaniem swojej identyfikacji płciowej, jak i do członków ich rodzin³². Wskazane jest oficjalne zajęcie stanowiska w tej sprawie przez całą Konferencję Episkopatu Polski lub jej gremium przedstawicielskie.

Dnia 19 listopada 2024 r. Konferencja Episkopatu Polski w komunikacie po 399. konferencji plenarnej zajęła stanowisko w sprawie zamiaru wprowadzenia przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do edukacji szkolnej treści realizujących ideologię *gender*. Biskupi wyrazili głęboki niepokój wobec planowanego zastąpienia przedmiotu „Wychowanie do życia w rodzinie” obowiązkowym przedmiotem „Edukacja zdrowotna”, którego niektóre treści stoją w sprzeczności z godnością osobową dziecka, naruszają obowiązujące w Polsce prawo, godzą w prawa rodziców do decydowania o ich dzieciach oraz zagrażają prawidłowemu rozwojowi dziecka i jego dobru³³.

Ponadto dnia 22 listopada 2024 r. biskupi w stanowisku Konferencji Episkopatu Polski wobec planowanego przedmiotu Edukacja Zdrowotna stwierdzili, że przygotowywany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, jako obowiązkowy, przedmiot „Edukacja Zdrowotna” jest sprzeczny z ustawą zasadniczą. Przypomnieli, że wychowanie seksualne, zgodnie z Konstytucją RP, pozostaje w kompetencjach rodziców, a nie państwa. Stwierdzili jednoznacznie: „Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

³² Tamże. W imieniu Zespołu Ekspertów KEP ds. Bioetycznych dokument podpisał przewodniczący Zespołu bp Józef Wróbel SCJ.

³³ Konferencja Episkopatu Polski, *Komunikat z 399. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski*, <https://episkopat.pl/doc/221197.Komunikat-z-399-Zebrania-Plenarnego-Konferencji-Episkopatu> [dostęp: 22.11.2024]. Biskupi zwrócili w nim uwagę, że integralna edukacja seksualna musi zawierać trzy ważne dla rodziców i dzieci warunki: prorodzinność, akceptacja własnej płci i dobrowolność udziału w zajęciach, a warunki te spełnia dotychczas realizowany w szkole przedmiot „Wychowanie do życia w rodzinie”.

Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami³⁴.

Chrześcijańskie spojrzenie na sprawy związane z ideologią *gender* oraz LGBT przekazywane jest m.in. na lekcjach religii. Ministerstwo Edukacji chcąc swobodnie propagować wybrane przez siebie ideologie, od 2024 r. ogranicza zakres i znaczenie lekcji religii. Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski już w dniu 13 lutego 2024 r. wyraziła głębokie zaniepokojenie i sprzeciw wobec informacji płynących ze strony Ministerstwa Edukacji Narodowej zapowiadających zmianę w organizacji lekcji religii. W swoim oświadczeniu z tegoż dnia komisja stwierdziła m.in., że organizowanie w szkołach publicznych nauczania religii wynika z przestrzegania praw człowieka i podmiotowego traktowania rodziny, że wszelkie zmiany odnośnie do organizacji lekcji religii w szkole publicznej winny dokonywać się zgodnie z obowiązującym prawem i w porozumieniu z Kościołami i związkami wyznaniowymi, których nauczanie religii odbywa się w szkole, że do redukcji wymiaru godzin może dojść „jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych”³⁵, że obowiązuje zasada dwustronnej regulacji stosunków między państwem a Kościołami i innymi związkami wyznaniowymi, która wynika z art. 25 ust. 4-5 Konstytucji RP. Wobec zapowiedzi redukcji tygodniowego wymiaru godzin lekcji religii Komisja podkreśliła, że wraz z wartością religijną nauczanie religii w szkole ma ogromne znaczenie wychowawcze i mocno wspiera wychowawczą rolę szkoły, że lekcje religii w szkole posiadają również wielką wartość kulturową. Nauczanie religii pomaga zrozumieć naszą kulturę, która ma korzenie chrześcijańskie. Dlatego krzywdzący i dyskryminujący jest zamiar umieszczania zajęć lekcji religii na pierwszej i ostatniej godzinie, wyłączenia oceny z religii ze średniej ocen i nieuwzględnienia rocznej oceny z religii/etyki na świadectwie szkolnym³⁶. Kolejne oświadczenie w tej sprawie,

³⁴ Konferencja Episkopatu Polski, *Stanowisko wobec planowanego przedmiotu Edukacja Zdrowotna*, <https://episkopat.pl/doc/221320.Prezydium-KEP-Przedmiot-Edukacja-Zdrowotna-jest-sprzeczny-z> [dostęp: 22.11.2024]. Zob. Konstytucja RP, art. 48 i 53.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych, Dz. U. Nr 36, poz. 155, § 8.

³⁶ Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, *Oświadczenie wobec zapowiedzi Ministerstwa Edukacji Narodowej o planowanych zmianach w organizacji lekcji religii*

sprzeciwiające się niezgodnym z prawem decyzjom ministerstwa, Komisja wydała 6 sierpnia 2024 r.³⁷, a jej przewodniczący, po przedyskutowaniu problemu na Zebraniu Plenarnym KEP, ponownie zajął 15 marca 2025 r. stanowisko w tej sprawie, wyrażające sprzeciw wobec bezprawnych i konfrontacyjnych decyzji ministerstwa³⁸.

Wnioski

Ideologia *gender* coraz bardziej przenika życie społeczne i sferę stowienia prawa, nie tylko w Europie, ale także w Polsce. Rozprzestrzenianie się tej ideologii i *progenderowych* rozwiązań prawnych wymaga szczególnej uwagi i czujności ze strony instytucji i osób chroniących prawidłowy kształt małżeństwa oraz dobre funkcjonowanie rodziny. Dotyczy to także prawodawstwa kanonicznego. Z przedstawionych faktów i analiz wynika, że zgodnie z Konstytucją RP oraz tradycyjnym nauczaniem Kościoła każdy obywatel Polski i każdy wierny Kościoła katolickiego, któremu na sercu leży przyszłość rodziny, całego społeczeństwa, narodu i Kościoła, winien starać się robić wszystko, co w jego mocy, aby umacniać tak sprawdzone instytucje jak małżeństwo i tradycyjna rodzina.

W sytuacji coraz bardziej agresywnych wysiłków ugrupowań rządzących w Polsce (i w większości krajów Europy) zmierzających do propagowania ideologii *gender*, deprecjacji tradycyjnej rodziny a ułatwiania: permissywnizmu moralnego, nieodpowiedzialnych zachowań seksualnych, także dzieci i młodzieży, zabijania przez aborcję własnych dzieci, stałym obowiązkiem moralnym, a w miarę możliwości także prawnym, każdego uczciwego człowieka jest walka o stanowienie praw wspierających wychowanie młodych do odpowiedzialności oraz wspierających trwałe małżeństwo i rodzinę.

w szkołach (13.02.2024), <https://www.ekai.pl/dokumenty/oswiadczenie-komisji-wychowania-katolickiego-kep-wobec-zapowiedzi-men-o-planowanych-zmianach-w-organizacji-lekcji-religii-w-szkolach/> [dostęp: 15.03.2025].

³⁷ Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, *Oświadczenie w związku z publikacją Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 26 lipca 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach* (05.08.2024), <https://episkopat.pl/doc/216358.Oswiadczenie-Komisji-Wychowania-Katolickiego-KEP-w-zw-z> [dostęp: 15.03.2025].

³⁸ *Rozporządzeniami ws. lekcji religii MEN złamało prawo*, <https://opoka.news/rozporzadzenia-mi-ws-lekcji-religii-men-zlamalo-prawo> [dostęp: 17.03.2025].

Obowiązek takich postaw wynika ze stałego nauczania Kościoła, szczególnie papieży Jana Pawła II i Benedykta XVI. Tylko papież Franciszek milczy na temat ideologii *gender*, choć ostatnio negatywną jej ocenę wydała podlegająca mu Dykasteria Nauki Wiary. Przeciwno zagrożeniom wynikającym z tej ideologii wystąpiło niedawno także Radio Watykańskie. Na jego antenie rzeczniczka włoskiego ruchu „Rodzina Jutro” Virginia Coda Nunziante stwierdziła, że katolicy muszą zdać sobie sprawę z „niebezpieczeństwa” tej ideologii i odpowiednio reagować. Bowiem „jeśli nie będziemy reagować, będziemy współwinni wywrócenia naszego społeczeństwa”³⁹.

W sytuacji dość powszechnego braku świadomości społeczeństw na temat sposobów działania i celów propagatorów ideologii *gender*, konieczne jest intensywniejsze informowanie społeczeństwa o wszystkich aspektach tej ideologii (przez niektórych nazywaną filozofią), aby potrafiło ono, a zwłaszcza ciała prawodawcze, zajmować prawidłowe wobec niej stanowisko. Kto myśli o przyszłości Kościoła i świata, winien eksponować wielką godność małżeństwa, dobrze przygotowywać młodych do zawarcia małżeństwa, do założenia rodziny i podejmowania obowiązków małżeńskich oraz tworzyć lepsze warunki społeczne i prawne do dobrego funkcjonowania małżeństw i rodzin [Szytchmiller. 1995, 199-213]⁴⁰.

PIŚMIENNICTWO

- American Psychological Associatio, *A glossary: Defining transgender terms*, <https://www.apa.org/monitor/2018/09/ce-corner-glossary> [dostęp: 15.01.2021].
- Bojarska, Katarzyna, i Robert Kowalczyk. 2010. „Homoseksualność i społeczeństwo.” W *Podstawy seksuologii*, red. Zbigniew Lew-Starowicz, i Violetta Skrzypulec, 34-61. Warszawa: PZWŁ.
- Budnikowski, Tomasz. 2024. „Niemiecka droga synodalna.” <https://www.przewodnik-katolicki.pl/Archiwum/2020/Przewodnik-Katolicki-5-2020/Wiara-i-Kosciol/Niemiecka-droga-synodalna> [dostęp: 26.08.2024].
- Dorosiński, Rafał. 2024. „Mowa nienawiści” – *Koń trojański rewolucji kulturowej*. Warszawa: Instytut Kultury Prawnej *Ordo Iuris*.

³⁹ Watykan: *Ideologia gender jest groźna*.

⁴⁰ Zob. Konferencja Episkopatu Polski, *Dekret ogólny o przeprowadzaniu rozmów kanoniczno-duszpasterskich z narzeczonymi przed zawarciem małżeństwa kanonicznego* (26.11.2019), <https://episkopat.pl/doc/216242.Nowe-przepisy-o-kanonicznym-przygotowaniu-do-malzenstwa> [dostęp: 14.01.2024].

- Duerst-Lahti, Georgia. 2010. „Gender ideology: masculinism and feminalism.” <https://www.cambridge.org/core/books/politics-gender-and-concepts/gender-ideology-masculinism-and-feminalism/D1C667204BAA8B45E87E8EB8101EE74A> [dostęp: 15.01.2025].
- Ideologia gender*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ideologia_LGBT [dostęp: 26.08.2024].
- Ideologia*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ideologia;3913853.html> [dostęp: 15.01.2025].
- Konferencja Episkopatu Polski, *Komunikat z 399. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski*, <https://episkopat.pl/doc/221197.Komunikat-z-399-Zebrania-Plenarnego-Konferencji-Episkopatu> [dostęp: 22.11.2024].
- Kubicka-Żach, Katarzyna. 2020. „Do samorządów trafił apel o uchylenie uchwał anty-LGBT.” <https://www.prawo.pl/samorzad/pismo-w-sprawie-uchylenia-uchwal-anty-lgbt-przekazane-do,497270.html> [dostęp: 27.08.2024].
- Kwaśniewski, Jerzy. 2024. „To nie edukacja zdrowotna. To seksualna indoktrynacja.” <https://ordoiuris.pl/edukacja/jerzy-kwasniewski-nie-edukacja-zdrowotna-seksualna-indoktrynacja> [dostęp: 19.03.2015].
- Machinek, Marian. 2021. *Nowy tęczyowy świat. Próba diagnozy*. Pelplin: Bernardinum.
- Niemcy kontynuują Drogę Synodalną, <https://www.vaticannews.va/pl/kosciol/news/2023-11/niemcy-kontynuuj-a-droge-synodalna.html> [dostęp: 26.08.2024].
- Niemieccy biskupi będą błogosławić pary jednopłciowe. Kolejny kraj sprzeciwia się Watykanowi, https://noizz.pl/opinie/wbrew-watykanowi-niemieccy-biskupi-staja-po-stronie-osob-lgbt/ebds8nw?utm_source=duckduckgo.com_viasg_noizz&utm_medium=referral&utm_campaign=leo_automatic&srcc=undefined&utm_v=2 [dostęp: 14.03.2025].
- Niemieccy biskupi popierają kampanię LGBT, krytykując Kościół, <https://deon.pl/kosciol/niemieccy-biskupi-popieraja-kampanie-lgbt-krytykujaca-kosciol,1828304> [dostęp: 14.03.2025].
- Podstawy programowe do przedmiotów: edukacja obywatelska i edukacja zdrowotna podpisane przez Minister Edukacji*, <https://www.gov.pl/web/edukacja/podstawy-pro-programowe-do-przedmiotow-edukacja-obywatelska-i-edukacja-zdrowotna-podpisane-przez-minister-edukacji> [dostęp: 15.03.2025].
- Polscy biskupi o zmianie płci. Jednoznaczne stanowisko*, <https://dorzeczy.pl/kraj/656878/jednoznaczne-stanowisko-biskupow-ws-zmiany-plci.html> [dostęp: 16.11.2024].
- Puzio, Marek. 2024. „Edukacja seksualna jako część „edukacji zdrowotnej” – co konkretnie zawierają projekty rozporządzeń minister Nowackiej.” <https://www.frona.pl/a/Edukacja-seksualna-jako-czesc-edukacji-zdrowotnej-co-konkretnie-zawieraja-projekty-rozporzadzen-minister-Nowackiej,237485.html> [dostęp: 19.03.2025].
- Roszkowski, Wojciech. 2019. *Rozstrzaskane lustro. Upadek cywilizacji zachodniej*. Kraków: Biały Kruk.
- Roszkowski, Wojciech. 2022. *Historia i teraźniejszość. 1945-1979*. Kraków: Biały Kruk.
- Roszkowski, Wojciech. 2023. *Historia i teraźniejszość. 1980-2015*. Kraków: Biały Kruk.

- Rozporządzeniami ws. lekcji religii MEN złamało prawo, <https://opoka.news/rozporzadzeniami-ws-lekcji-religii-men-zlamalo-prawo> [dostęp: 17.03.2025].
- Staniszewski, Mariusz. 2022. *Polska wojna kulturowa*. Warszawa: Wydawnictwo WEL.
- Stojanowska, Wanda. 2000. „Dobro dziecka w aspekcie sprawowanej nad nim władzy rodzicielskiej.” *Studia nad Rodziną* 4/1 (6):55-65.
- Syczewski, Tadeusz. 2008. „Przygotowanie do życia w małżeństwie i rodzinie w uchwałach Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego 1991-1999.” W *Małżeństwo i rodzina w prawie kanonicznym, polskim i międzynarodowym. Księga pamiątkowa dedykowana ks. prof. Ryszardowi Szytchmillerowi*, red. Tadeusz Płoski, i Justyna Krzywkowska, 259-69. Olsztyn: Wydawnictwo UWM.
- Szytchmiller, Ryszard. 1992. „Kompetencje Konferencji Episkopatu dotyczące przygotowania do małżeństwa.” *Roczniki Nauk Prawnych* 12:67-76.
- Szytchmiller, Ryszard. 1995. „Odpowiedzialność za przygotowanie do wypełniania obowiązków małżeńskich i rodzinnych.” *Studia Warmińskie* 32:199-213.
- Szytchmiller, Ryszard. 1999. *Obowiązki małżeńskie*. Warszawa: Wydawnictwo ATK.
- Szytchmiller, Ryszard. 2009. „Warunki zawierania małżeństw mieszanych.” W *Zawieranie małżeństwa w różnych systemach prawnych, religiach i kulturach*, red. Ryszard Szytchmiller, 97-103. Olsztyn: Wydawnictwo UWM.
- Szytchmiller, Ryszard. 2013. „Przygotowanie do małżeństwa według Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin.” W *Jak przygotować do małżeństwa?*, red. Ryszard Szytchmiller, i Justyna Krzywkowska, 13-25. Olsztyn: Katedra Prawa Kanonicznego i Wyznaniowego WPiA UWM.
- Szytchmiller, Ryszard. 2014. „Konstytucyjna ochrona rodziny a gender.” W *Favor matrimonii? Teoria i praktyka*, red. Lucjan Świto, i Małgorzata Tomkiewicz, 43-58. Olsztyn: Wydział Teologii UWM.
- Szytchmiller, Ryszard. 2015. „Naturalne, religijne i kanoniczne cele małżeństwa.” W *Rodzina i polityka*, red. Elżbieta Szczot, 27-44. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Szytchmiller, Ryszard. 2016. „Promocja małżeństwa i rodziny w dokumentach synodów biskupów z 2014 i 2015 roku.” W *Instytucja małżeństwa. Wyzwanie dla ustawodawcy*, red. Mieczysław Różański, Jerzy Krzynówek, i Lesław Krzyżak, 27-38. Olsztyn: Wydział Prawa i Administracji UWM.
- Szytchmiller, Ryszard. 2022. „Jaki jest ten Nowy Tęczowy Świat.” *Rada ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Biuletyn* nr 46:49-50.
- Tak dla chrześcijańskiej wizji człowieka, <https://www.ekai.pl/tak-dla-chrzescijanskiej-wizji-czlowieka/> [dostęp: 16.11.2024].
- Teksas. Sąd Najwyższy utrzymuje zakaz operacji „zmiany płci” u dzieci. „To przestępstwo”, <https://dorzeczy.pl/religia/606288/sad-najwyzszy-teksasu-zakazal-operacji-zmiany-plci-u-dzieci.html> [dostęp: 15.11.2024].

- Tornielli, Andrea. 2024. „Deklaracja Dignitas infinita o godności człowieka. Tekst i omówienie dokumentu.” <https://i.pl/deklaracja-dignitas-infinita-o-godnosci-czlowieka-tekst-i-omowienie-dokumentu/ar/c1-18445467> [dostęp: 30.10.2024].
- Trela, Karolina. 2024. „Aktywiści złożyli zawiadomienie na powiaty anty-LGBT.” <https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114883,30559580,aktywisci-zlozyli-zawiadomienie-na-powiaty-anty-lgbt-dwa-z.html> [dostęp: 26.08.2024].
- Ujawniono dramatyczne dane. W tych stanach USA masowo „zmieniają płeć” dzieciom,* <https://dorzeczy.pl/zdrowie/642538/w-tych-stanach-usa-masowo-zmieniaja-plec-dzieciom.html> [dostęp: 16.11.2024].
- Uwagi do projektów rozporządzeń Ministra Edukacji dotyczących likwidacji wychowania do życia w rodzinie i wprowadzenia do szkół przedmiotu „edukacja zdrowotna” (z 15.11.2024),* <https://ordoiuris.pl/edukacja/uwagi-do-projektow-rozporzaden-mini-str-edukacji-dotyczacych-likwidacji-wychowania-do> [dostęp: 19.03.2025].
- W umowie Polski z UE znalazł się zakaz finansowania stref anty-LGBT,* <https://www.rp.pl/finanse/art36559521-w-umowie-polski-z-ue-znalazl-sie-zakaz-finansowania-stref-anty-lgbt> [dostęp: 26.08.2024].
- Watykan a gender. Sprzeciw Benedykta XVI i milczenie Franciszka,* <https://wiadomosci.wp.pl/watykan-a-gender-sprzeciw-benedykta-xvi-i-milczenie-franciszka-6031362684727937a> [dostęp: 27.02.2024].
- Watykan: Ideologia gender jest groźna,* <https://deon.pl/kosciol/watykan-ideologia-gender-jest-grozna,206619> [dostęp: 20.07.2024].